

**ЩО ДУМАЮТЬ
ПРО ЯКІСТЬ РОБОТИ
ШКОЛИ І ЯКІСТЬ ОСВІТИ
директори шкіл, учні,
їхні батьки та освітні
експерти**

Бриф за результатами
дослідження

Зміст

Про дослідження	3
Розділ 1. Якісна школа і якісна освіта	4
Розуміння якості освіти – що є якісною освітою у школі?	6
Чинники, що впливають на якість освіти у школі	7
Розподіл пріоритетних чинників, що впливають на якість освіти у школі серед різних груп респондентів	8
Що робить школу хорошою (якісною) на думку учнів	9
Що впливає на вибір школи?	10
Відповідальність за якість освіти і якість освітньої діяльності школи	11
На якому етапі знаходяться школи у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості	12
Розділ 2. Інституційний аудит	13
Поінформованість аудиторій про інституційний аудит	13
Очікування та ризики проходження інституційного аудиту	16
Що необхідно для формування довіри до аудиту?	17
Розділ 3. Підсумки та рекомендації	18
Підсумки	18
Рекомендації	19

Про дослідження

Дослідження «Думки вчителів, керівників шкіл, освітніх експертів, учнів та їхніх батьків щодо якості освіти» було проведене у жовтні-листопаді 2020 року дослідницькою агенцією «Vox Populi Agency» на замовлення Державної служби якості освіти України в рамках ініціативи «Система забезпечення якості освіти», яка впроваджується в рамках проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe). «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe) є проєктом міжнародної технічної допомоги, що реалізується компанією Alinea International та фінансується Урядом Канади.

Для проведення дослідження була розроблена репрезентативна вибірка цільових шкіл. Цільові школи (всього – 101 школа, у яких у 2020–2021 рр заплановані інституційні аудити) були згруповані у 5 макрорегіонів, у межах кожного із яких відбиралися типові області і всі школи з цієї області включалися до вибірки. Всього було таким чином відібрано 13 областей і 60 шкіл. Відібрані за таким підходом школи відтворюють регіональну структуру і структуру за типом населеного пункту, що забезпечує репрезентативність отриманих результатів.

Опитування здійснювалося методом онлайн-інтерв'ю. Всього було опитано 59 директорів, 1560 учителів, 1631 батьків, 899 учнів і 752 експерти. Опитаної кількості респондентів для кожної категорії достатньо для отримання надійних репрезентативних результатів.

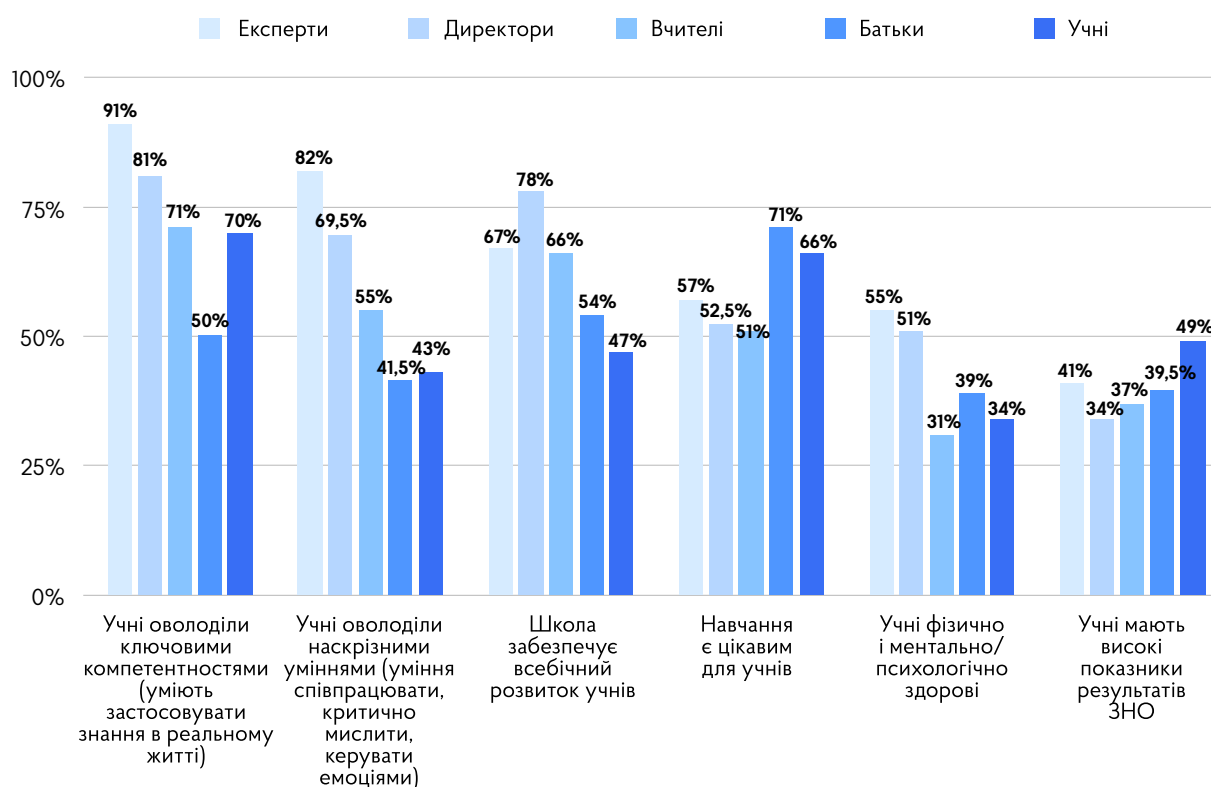
Розділ 1. Якісна школа і якісна освіта

Розуміння якості освіти — що є якісною освітою у школі?

На перше місце виходить розуміння завдання сучасної школи. Олімпіади явно в аутсайдерах.

Серед топ-критеріїв, які, на думку освітніх експертів, керівників шкіл, вчителів, учнів та їхніх батьків свідчать про те, що школа надає якісну освіту є **оволодіння ключовими компетентностями** (91% експертів та 81% директорів шкіл та 70% учнів зараховують до ТОП-5 цей критерій), **оволодіння наскрізними уміннями** (82% експертів та 69,5% директорів) і **всебічний розвиток учнів** (67% експертів та 78% директорів шкіл). **Батьки ж насамперед говорять про цікавість навчання** (71%), **всебічний розвиток** (54%) і **компетентності** (50%). У ТОПі критеріїв для учнів — **компетентності** (70%), **цікавість навчання** (66%), **високі результати ЗНО** (49%) і **всебічний розвиток** (47%).

ТОП найбільш значимих ознак того, що школа надає якісну освіту

Все ж відмінності між групами є.

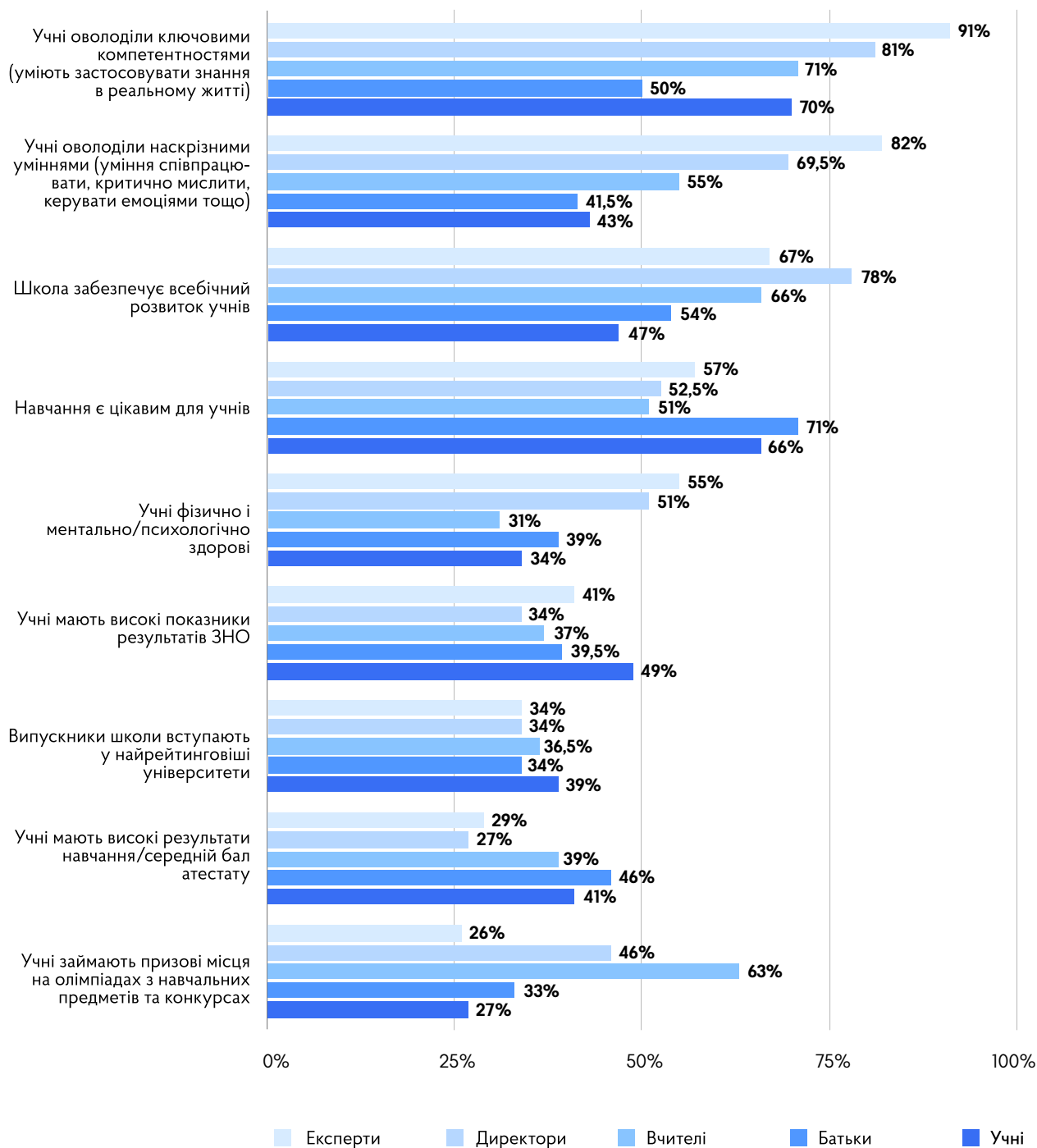
Усі категорії опитаних зазначили серед основних критеріїв якості освіти **оволодіння ключовими компетентностями**. Розуміння цього поняття та його застосування, а також підтримка його таким одногосним чином може опосередковано говорити про те, що принаймні на рівні дискурсу, Нова українська школа та філософія системи освіти, окреслена у Законі «Про освіту», — діють. У першу чергу, важливо, що її розуміють учні.

Топ-пріоритетом у рейтингу для вчителів та учнів є забезпечення школою всебічного розвитку учнів. Не менш важливим для дітей і батьків, поряд з компетентностями, є цікавість навчання (66% і 71% відповідно). Головне, щоб усвідомлення цієї потреби стало мотивацією для директорів та учителів.

Водночас, є відмінності всередині сформованих пріоритетів різних груп. Так, учителі поряд з компетентностями і всебічним розвитком до топ-позицій також **відносять призові місця на олімпіадах**. Про це зазначили **63% вчителів**, в той час, як серед експертів, батьків і дітей не більше третини говорять про олімпіади, як важливий показник якісної освіти, серед директорів — 46%. **Сформовані наскрізні вміння**, за вибором учителів, відходять на умовно четверте місце, а серед учнів — на 7 місце. При цьому важливість розвитку м'яких навичок, таких як уміння співпрацювати, критично мислити, керувати емоціями тощо вище оцінюють дівчата (46.7% проти 37.3% хлопців). Водночас, для учнів важливим фактором є те, що випускники школи вступають у найрейтинговіші університети. Про це сказали 38% учнів і цей фактор на умовному 5-му місці для них.

Що з переліченого свідчить про те, що школа надає якісну освіту?

* Кожен респондент міг обрати не більше 5 відповідей із запропонованого переліку

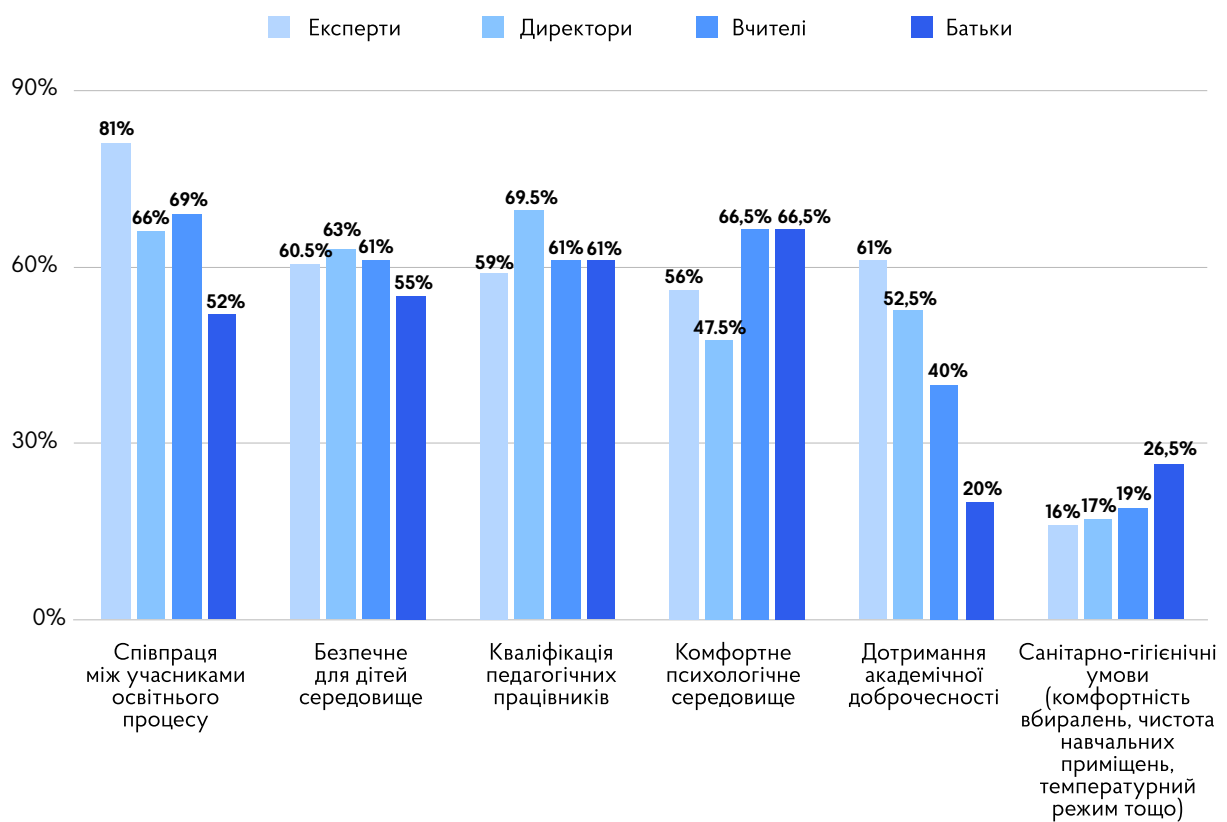
Чинники, що впливають на якість освіти у школі

Серед чинників, які найбільше впливають на якість освіти, першими в рейтингу для експертів, директорів, учителів і батьків є **співпраця між учасниками освітнього процесу, безпечне для дітей середовище** (відсутність булінгу/цькування або дискримінації за ознакою статі, релігії, доходів родини, місця проживання тощо), **кваліфікація педагогічних працівників** та **комфортне психологічне середовище**.

Крім цього, для експертів і директорів топ-фактором також є дотримання доброчесності, але він є менш важливим для вчителів і ще менш важливим – для батьків. Водночас чверть батьків до топ-5 чинників віднесли **санітарно-гігієнічні умови** (комфортність вбиралень, чистота навчальних приміщень, температурний режим тощо).

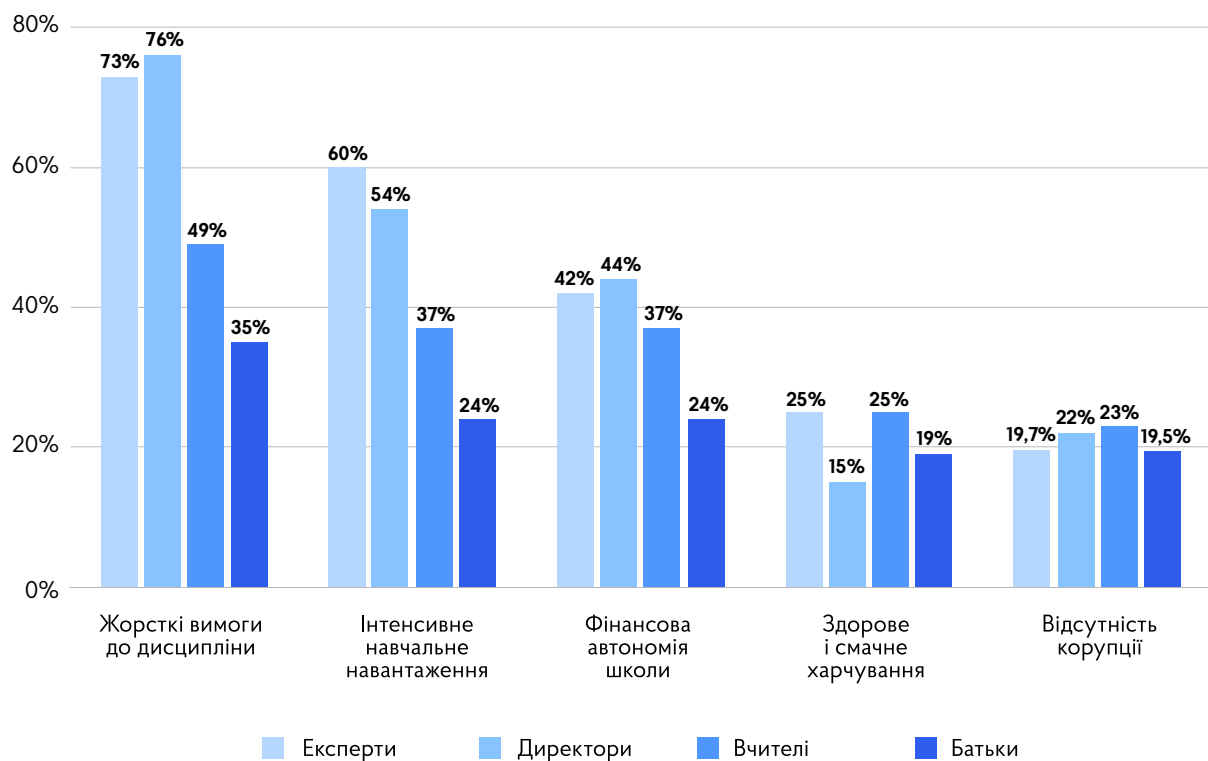
Директори шкіл та вчителі найчастіше обирали як пріоритет №1 **співпрацю між учасниками освітнього процесу та комфортне психологічне середовище**, а батьки – **комфортне психологічне середовище та кваліфікаційний рівень педагогів**.

ТОП чинників, що найбільше впливають на якість освіти у школі

Найменше на якість освіти у школі, на думку усіх категорій респондентів (експерти, директори, вчителі, батьки), впливають **жорсткі вимоги до дисципліни, інтенсивне навчальне навантаження, фінансова автономія школи, здорове та смачне харчування і відсутність корупції у школі**. Такі результати дещо розвінчують міфи про пієтет перед великим навчальним навантаженням та жорсткою дисципліною, як неодмінними умовами якісної освіти. Водночас учні мають іншу думку щодо важливості здорового і смачного харчування – 22% учнів зазначили цей критерій як такий, що робить школу якісною.

ТОП найменш впливових на якість освіти чинників

Розподіл пріоритетних чинників, що впливають на якість освіти у школі серед різних груп респондентів

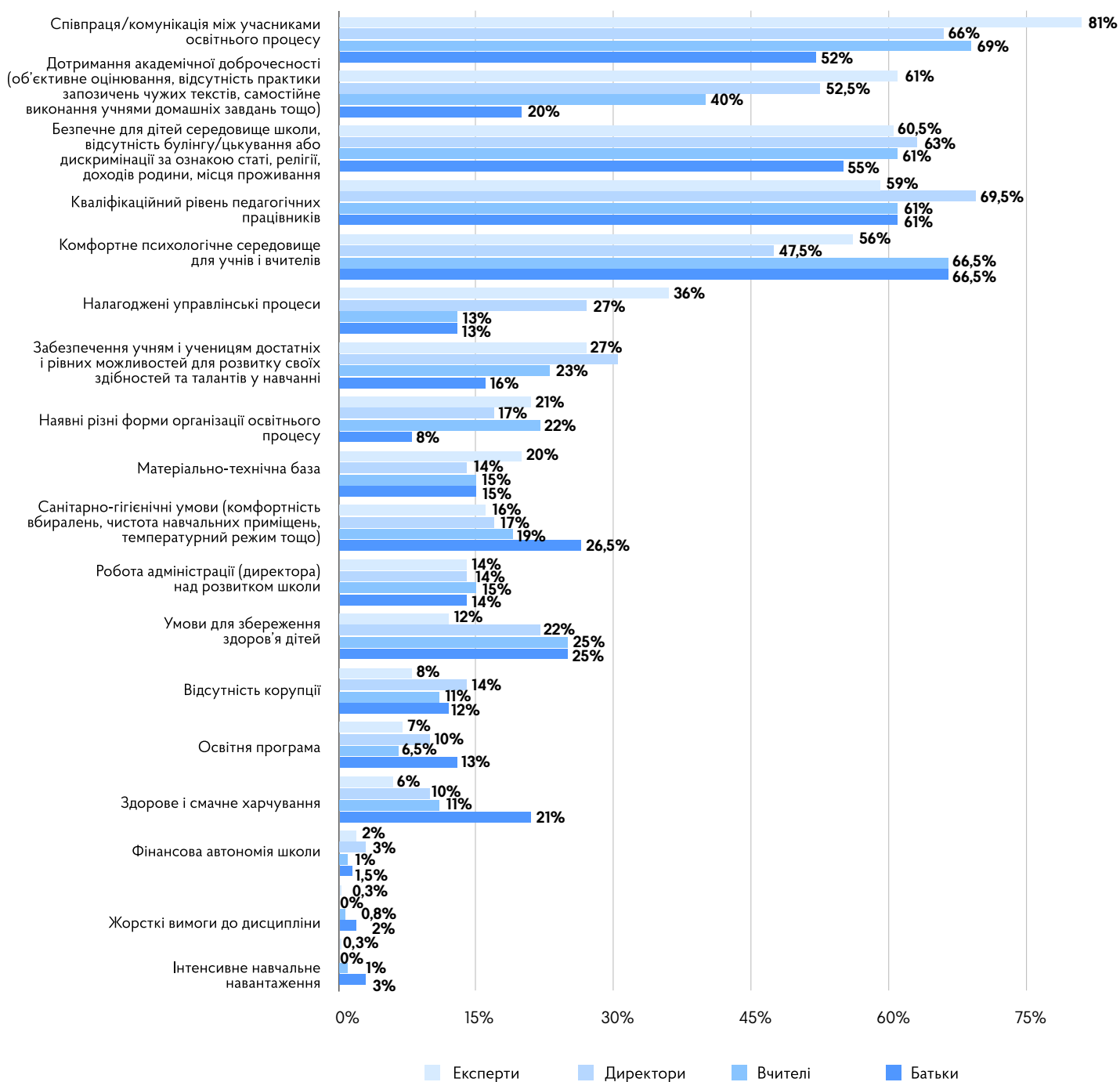
Попри загалом однаковість у виборі чинників, що впливають на якість освіти серед усіх груп, є певні тенденції. Так, **налагоджені управлінські процеси та робота директора над розвитком школи** не увійшли до пріоритетів вибору директорів. Фактично, розуміння ролі керівника школи у створенні умов для якісної освіти не прослідковується у відповідях директорів, хоча у відповідях освітніх експертів цим чинникам надається дещо більше значення. 36% експертів та 27% директорів відзначили налагоджені управлінські процеси як важливий чинник, що впливає на якість. Робота директора над розвитком школи також не знаходиться у пріоритетному виборі серед керівників закладів. Втім, учителі схильні надавати їй більш вагомого значення у впливі на якість освіти (18% проти 14% директорів).

Освітня програма опинилась в аутсайдерах, при чому саме батьки віддавали їй найбільше серед усіх респондентів голосів як вагомому чиннику (13%).

Матеріально-технічне забезпечення також опинилось в аутсайдерах щодо впливу на якість. Лише 15% вчителів та батьків, 14% директорів та 20% експертів обрали його, як впливовий на якість чинник. Не підтвердився ще один стереотип, що за належної матеріально-технічної бази якість освіти автоматично стане кращою.

Чинники, що впливають на якість освіти у школі

Що робить школу хорошою (якісною) на думку учнів

Учням ставилося досить близьке запитання, що робить школу хорошою/якісною з варіантами відповідей, що відповідають досвіду саме учнів. **Найбільше учнів – 78%** – до топ-критеріїв якості зараховують **доброзичливі стосунки між учнями та вчителями, взаємоповагу, відсутність булінгу/цькування**, а кожен третій учень узагалі вважає цей критерій найважливішим. Обираючи цей критерій як найважливіший, йому віддали перевагу 39% дівчат і 29% хлопців, що становить різницю

10%. Іншими топ-критеріями для учнів є **цікаві уроки** (54%) і **професійні вчителі** (47%). Цікавість уроків як критерій хорошої/успішної школи обрали на 8% більше хлопців (58% проти 50% дівчат). Належні санітарні умови у школі (комфортні вбиральні, чисті навчальні приміщення, комфортний температурний режим тощо) більше оцінюються дівчатами (26.7% проти 17.7% хлопців). В оцінці інших критеріїв значимої різниці між відповідями дівчат і хлопців немає.

Що робить школу хорошою (якісною)

Відповіді учнів

Суттєві відмінності між учнями, що навчаються у сільських та міських школах, спостерігаються у питанні цікавих уроків – цей чинник виявився більш важливий для дітей, що навчаються у міських школах (57% проти 48% у селі). Більш вагомим також виявився чинник професійності вчителів для дітей з міських шкіл (52% проти 41% у селі). В той час, як для учнів сільських шкіл більш вагомим є чинник відчуття учнями безпеки у школі (його обрали 42% учнів сільських шкіл та 33% міських). По інших факторах суттєвих відмінностей між містом і селом не виявлено.

Що впливає на вибір школи?

Обрані чинники, що, на думку учнів та їхніх батьків, впливають на якість освіти та роблять школу хорошою збігаються з тими, що для цих груп є важливими при виборі школи. Так, серед опитаних батьків 51% пригадують, що вони робили вибір між декількома школами, а 43% стверджують, що у них вибору не було. **Утім, якщо в містах 74% батьків мали вибір, то в селищах/СМТ – уже лише 38%, а в селах – 23%.**

Батьки, які мали вибір, коли обирали школу, насамперед пояснювали своє рішення **професійністю педагогічних кадрів** (про це говорять 56% таких батьків), **позитивним іміджем школи** (52%) і **близькістю до місця проживання/роботи** (49%). Батьки, які не мали вибору стверджують, що якби такий вибір був, то також в першу чергу орієнтувалися на **професійність педагогічних кадрів** (68%), але на другому місці – середовище, в якому діти щасливі (46%), далі – близькість місця проживання/роботи (39%).

Серед **учнів** пріоритетами є професійні педагогічні кадри (69%), **середовище, в якому діти щасливі** (52%) і **забезпечення рівних умов для навчання різним дітям** (45%). Для хлопців і дівчат, загалом, структура факторів вибору школи є досить близькою. Здебільшого, відмінності або статистично незначущі, або незначні в абсолютному вимірі (для більшості факторів різниця між дівчатами і хлопцями становить не більше 5–6%). Ті самі фактори для хлопців і дівчат належать до ТОП-3: професійні вчителі, середовище, в якому учні щасливі, і забезпечені рівні умови для навчання.

Відповідальність за якість освіти і якість освітньої діяльності школи

Експерти, директори, учителі і батьки до **топ-відповідальних за якість освіти учнів зараховують учителів** (так вважають 88% експертів, 93% директорів, 90% учителів і 87.5% батьків), **самих учнів** (відповідно, 69%, 49%, 73% і 61%) і **батьків** (64%, 58%, 64% і 48%). Крім цього, директори зараховують і самих себе до топ-відповідальних за якість освіти: так відповіли 66% директорів проти не більше третини серед інших категорій респондентів.

Серед учнів домінує думка, що основну відповідальність несуть **самі учні** (82%) і **вчителі** (77%), причому **58% учнів вважають самих себе найбільш відповідальними**.

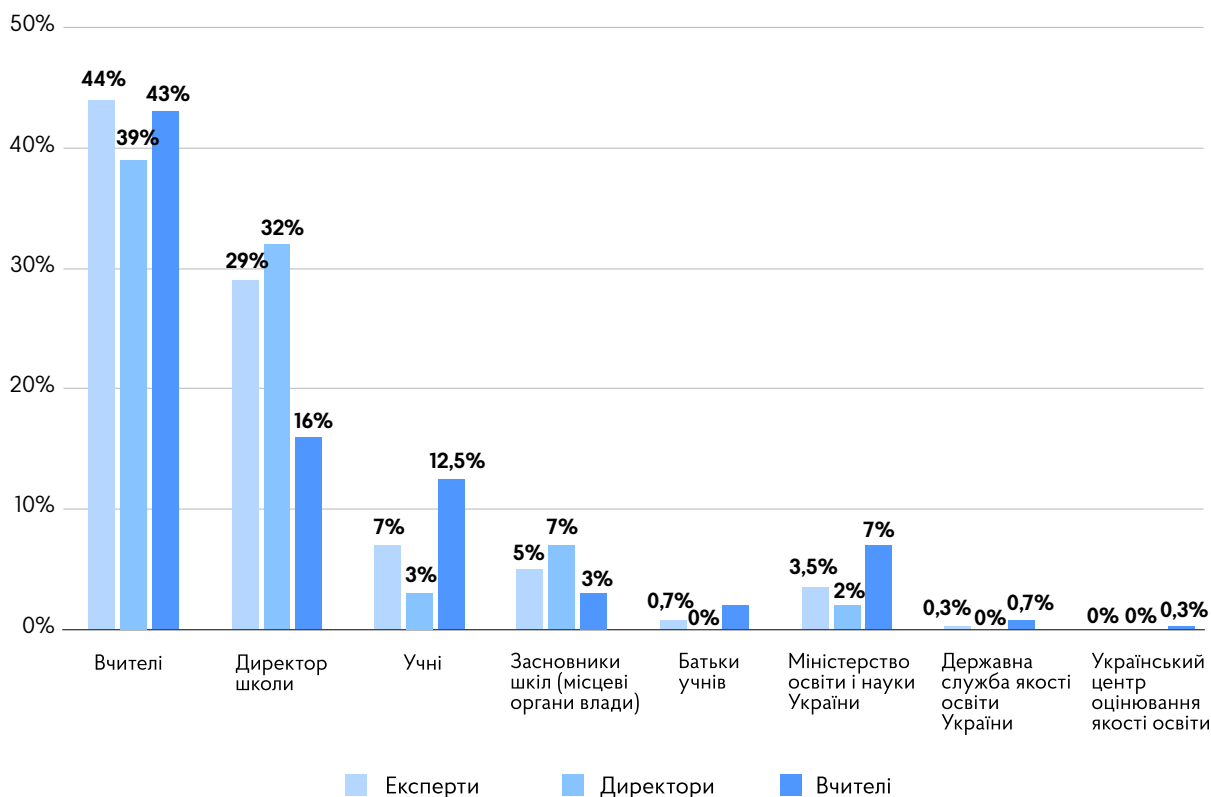
Експерти, директори і вчителі, яким додатково ставилося запитання щодо того, від кого залежить **якість освітньої діяльності в школі**, найчастіше такими називали **учителів** (так вважають 90% експертів, 90% директорів і 90% учителів), **директора** (відповідно, 74%, 80% і 56%) і **самих учнів** (45%, 51% і 55%).

Цікаво, що **лише 32% директорів** вважають себе найбільш відповідальними на якість освітньої діяльності школи, а **39%** з них покладають цю відповідальність виключно на **вчителів**. У той час, як **43% педагогів** беруть на себе виключну відповідальність за якість роботи школи і лише близько **16%** визнають відповідальність за це виключно за директором.

Освітні експерти вважають, що найбільша відповідальність за якість освітньої діяльності лежить на **вчителях (44%)** та **директорах (29%)**.

При цьому лише 7% батьків вважають, що саме Міністерство освіти відповідальне за якість роботи школи.

Від кого найбільше залежить якість освітньої діяльності школи

На якому етапі знаходяться школи у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості

Для того, щоб зрозуміти, на якому етапі знаходиться школа у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості, вчителям та директорам було поставлене питання про те, як оцінюється якість освіти у закладі і які практики для вивчення і оцінювання якості використовуються.

Вчителі досить впевнені у наявності такої системи у їхніх закладах, принаймні 62% про це говорять. Водночас, директори більш стримані і 46% стверджують, що у школі є Положення про внутрішню систему забезпечення якості (яке вимагається відповідно до закону «Про освіту»), однак повноцінно систему ще не запроваджено. Про повне запровадження системи забезпечення якості стверджують 42% директорів. Щодо поширеності конкретних практик самооцінювання у школах, то позиції керівників шкіл та вчителів практично не відрізняються. Тобто, практично всі респонденти зазначили, що у школах адміністрація проводить спостереження за навчальними заняттями (100% директорів та 97% вчителів), проводяться моніторинги результатів навчання учнів (100% директорів та 96% вчителів), адміністрація школи проводить опитування учасників освітнього процесу щодо якості освітньої діяльності (95% директорів і 89% вчителів). Дещо рідше директори зазначали про

практикування взаємовідвідування уроків (93% директорів та 93% вчителів) та моніторинг освітнього середовища (86% директорів і 86% вчителів).

Розділ 2. Інституційний аудит

Поінформованість аудиторій про інституційний аудит

Усі директори та **99%** вчителів, що брали участь в опитуванні, декларують, що знають про інституційний аудит. Це частково пояснюється тим, що опитування проводилось у школах, у яких найближчим часом заплановане проведення інституційного аудиту. При цьому, добре поінформовані 97% директорів та 84.5% вчителів. Серед батьків 45% знають, що існує таке оцінювання, як інституційний аудит.

Основним джерелом інформації про інституційний аудит для директорів є ресурси Державної служби якості освіти, а 95% учителів отримують інформацію про аудит від директорів шкіл.

Джерела інформації про інституційний аудит

Директори	
Ресурси Державної служби якості освіти України	97%
Ресурси Міністерства освіти і науки України	63%
Лідери думок, експерти	41%

Вчителі	
Адміністрація школи	95%
Ресурси Державної служби якості освіти України	42%
Ресурси Міністерства освіти і науки України	37%

Експерти	
Ресурси Державної служби якості освіти України	96%
Тренінги з підготовки освітніх експертів	79%
Ресурси Міністерства освіти і науки України	53%

Щоб зрозуміти, які страхи та стереотипи щодо інституційного аудиту вже прижились, експертам, директорам та вчителям було запропоновано низку тверджень, відповідь на які мала б показати укоріненість стереотипів та загальну поінформованість про інституційний аудит.

Абсолютна більшість експертів і директорів (**не менше 84%**) погоджуються, що інституційний аудит проводять **незалежні експерти і за зрозумілими критеріями**, що **метою є визначити точки зростання і допомогти зростати, оцінити роботу закладу за реальними процесами**, що **корупція неможлива, а процедури аудиту більш прозорі**, ніж у державній атестації. І водночас, респонденти з цих категорій схильні вважати, що інституційний аудит відрізняється від державної атестації.

Абсолютна більшість респондентів не погоджуються, що **аудит можна пройти один раз на 10 років і «спокійно жити»**. Але при цьому менший консенсус спостерігається щодо компетентності експертів і уникнення суб'єктивізму. Значна частина експертів (**61%**) погоджується, що немає гарантії, що всі експерти достатньо компетентні для проведення оцінювання, а **33%** не погоджуються з цим твердженням. Серед **директорів 46%** погоджуються і **39%** не погоджуються з цим твердженням. Крім цього, **55% експертів** погоджуються, що експерти **не зможуть уникнути суб'єктивізму** під час оцінювання роботи школи, не погоджуються з цим **37%**. Серед директорів – згодні 39% проти 37%.

Серед учителів хоч і менш упевнено, але також переважна більшість згодні з аналогічними поглядами, що і експерти та директори (і мають аналогічні сумніви щодо компетентності експертів та уникнення суб'єктивізму). Разом з цим, доцільно звернути увагу, що **24% учителів** погоджуються з твердженням, що інституційний аудит відбудеться і можна 10 років спокійно жити (проти 13% серед експертів і 10% серед директорів), а також **30.5%** погоджуються з тим, що інституційний аудит нічим не відрізняється від державної атестації (проти 10% серед експертів і 5% серед директорів).

Твердження щодо інституційного аудиту

% у стовпчику <i>Упорядковано за % «згоден» для експертів</i>	Експерти	Директори	Вчителі
Інституційний аудит проводять незалежні експерти, а не засновник			
не згоден	2.8	1.7	5.9
згоден	95.9	96.6	87.1
важко сказати	1.3	1.7	7.1
Мета інституційного аудиту не покарати, а визначити точки зростання закладу			
не згоден	3.5	3.4	7.8
згоден	94.9	93.2	86.6
важко сказати	1.6	3.4	5.6

Інституційний аудит оцінить роботу школи за реальними процесами, а не тільки за документами

не згоден	5.7	0.0	8.7
згоден	92.8	96.6	82.5
важко сказати	1.5	3.4	8.9

Інституційний аудит проводиться за зрозумілими критеріями

не згоден	6.8	3.4	11.0
згоден	91.9	96.6	81.0
важко сказати	1.3	0.0	8.0

Інституційний аудит дозволить отримати допомогу у розвитку закладу

не згоден	7.4	0.0	12.3
згоден	91.6	94.9	79.4
важко сказати	0.9	5.1	8.3

Процедури інституційного аудиту є більш прозорими та чіткими, ніж в державній атестації

не згоден	4.7	1.7	10.5
згоден	90.4	86.4	69.0
важко сказати	4.9	11.9	20.5

Інституційний аудит дозволить об'єктивно оцінити якість освітньої діяльності закладу

не згоден	8.4	3.4	11.7
згоден	89.6	96.6	81.2
важко сказати	2.0	0.0	7.2

Інституційний аудит унеможливорює корупцію

не згоден	5.9	5.1	12.8
згоден	85.9	84.7	71.5
важко сказати	8.2	10.2	15.7

Інституційний аудит нічим не відрізняється від державної атестації

не згоден	85.2	84.7	47.9
згоден	9.7	5.1	30.5
важко сказати	5.1	10.2	21.6

**Інституційний аудит відбудеться і можна 10 років
спокійно жити**

не згоден	83.6	86.4	66.4
згоден	12.6	10.2	24.2
важко сказати	3.7	3.4	9.4

**Немає гарантії, що всі експерти достатньо
компетентні для проведення оцінювання**

не згоден	33.0	39.0	32.6
згоден	60.9	45.8	51.4
важко сказати	6.1	15.3	16.0

**Експерти не зможуть уникнути суб'єктивізму
під час оцінювання роботи школи**

не згоден	37.0	37.3	24.1
згоден	54.8	39.0	54.9
важко сказати	8.2	23.7	21.0

Очікування та ризики проходження інституційного аудиту

Експерти насамперед вважають, що школи внаслідок інституційного аудиту отримають **рекомендації щодо вдосконалення роботи школи** (98% експертів зараховують це до топ-5 наслідків), **незалежне оцінювання якості освітньої діяльності** (79%), **незалежну оцінку роботи адміністрації** (68%) і **звернення уваги засновника на забезпечення матеріально-технічної бази** (65%).

Директори також висловлюють аналогічні думки, але менш упевнено говорять про **незалежну оцінку роботи адміністрації** (46%) і **звернення уваги засновника на забезпечення матеріально-технічної бази** (49%) та **перевірку дотримання закладом чинного законодавства** (27%).

Учителі говорять про **рекомендації і незалежне оцінювання якості освітньої діяльності**, але менш упевнено – відповідно, 76% і 56%. Далі в умовному рейтингу йде **звернення уваги засновника на забезпечення матеріально-технічної бази** (35%) та **допомога в налагодженні комунікації між учасниками освітнього процесу** (29%). При цьому серед учителів лише 15% розцінюють аудит як чергову перевірку черговим органом, хоча це значно вище, ніж серед експертів (2%) і директорів (7%).

42% експертів, 41% директорів і 53% учителів бачать щонайменше один ризик/ незручність у проходженні інституційного аудиту. Серед експертів і директорів топ-ризиками є **додаткове навантаження на педагогічних працівників** (29% серед експертів зараховують це до топ-5, серед директорів – 32%), **санкції за результатами аудиту** (відповідно, 13% і 10%) і **погіршення стосунків із засновниками** (12%

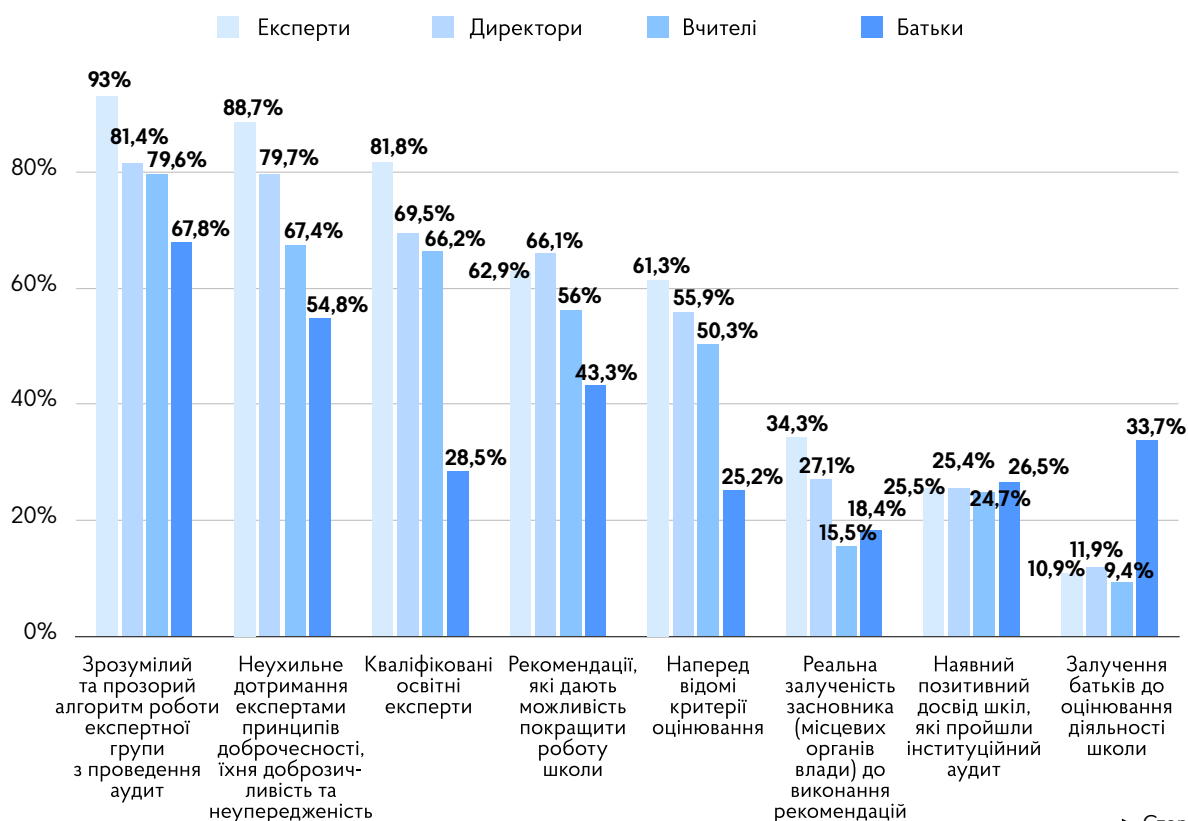
і 8.5%). Серед учителів майже кожен другий (47%) говорить про **додаткове навантаження на педагогічних працівників**, 15% – про те, що **аудит буде заважати освітньому процесові**.

Що необхідно для формування довіри до аудиту?

Різні категорії респондентів мають відмінно різний рівень довіри до оцінювання, яке здійснюється Державною службою якості освіти. Якщо серед директорів повністю **довіряють 71%** (оцінили на 9–10 балів за 10-бальною шкалою, де 10 – повністю довіряю), то серед учителів – уже **41%**. Серед же батьків лише **29% повністю довіряють** (водночас 57% батьків хотіли б, щоб їхня школа пройшла зовнішнє оцінювання якості від Державної служби якості освіти). При цьому **38% батьків не довіряють самооцінюванню школою** власного рівня якості освітньої діяльності.

Експерти, директори й учителі, загалом, сходяться у думці, що топ-критеріями, які б сформували довіру до інституційного аудиту є **зрозумілий та прозорий алгоритм роботи експертної групи** (93% серед експертів, 81% серед директорів і 80% серед учителів), **дотримання доброчесності** (відповідно, 89%, 80% і 67%), **кваліфіковані експерти** (82%, 69.5% і 66%), **корисні рекомендації за результатами аудиту** (63%, 66% і 56%) та **наперед відомі критерії оцінювання** (61%, 56% і 50%). Серед батьків також найчастіше акцентується увага на **зрозумілому та прозорому алгоритмі роботи експертної групи** (68%) і **дотриманні доброчесності** (55%). Водночас далі у рейтингу батьків йдуть **корисні рекомендації** (43%) і **залучення батьків до оцінювання** (34%). При цьому, серед експертів, директорів і вчителів лише 9–12% говорять про залучення батьків до процесу оцінювання освітньої діяльності школи.

Умови формування довіри до інституційного аудиту

Розділ 3. Підсумки та рекомендації

Підсумки

1. Усі категорії опитаних зазначили серед основних критеріїв якості освіти оволодіння ключовими компетентностями. Розуміння цього поняття та його застосування, а також підтримка його таким одногосним чином може опосередковано говорити про те, що принаймні на рівні дискурсу, розуміння Нова українська школа та філософія системи освіти, що окреслена у Законі «Про освіту», – діють. У першу чергу, головне, що це розуміють учні.
2. Найбільше учнів – 78% – до топ-5 критеріїв якості освіти зараховують доброзичливі стосунки між учнями та вчителями, взаємоповагу та відсутність булінгу/цькування. Ще один із засадничих принципів НУШ отримує своє підтвердження.
3. Натомість академічна доброчесність потерпіла певне фіаско, якщо розглядати позицію тих, хто має працювати над її донесенням до учнів найбільше. А саме батьків та учителів. Лише 20% батьків та 40% учителів вважають цей критерій якості освіти важливим.
4. Лише третина директорів зарахували себе до топ-відповідальних за якість освіти, так само мало директорів обирали управлінську діяльність, стратегічний розвиток закладу, фінансову автономію як чинники, що впливають на якість освітньої діяльності закладу, а відтак – якості освіти у школі. Це може бути свідченням нерозуміння стратегічної функції посади директора школи або нерозумінням/незнанням інструментів, які можуть вплинути на якість (враховуючи низьку вагу ролі директора, яку визнали учні і батьки).
5. Серед опитаних директорів шкіл та учителів загалом спостерігається високий рівень поінформованості про завдання інституційного аудиту. Переважна більшість директорів схильні довіряти зовнішньому оцінюванню якості з боку Державної служби якості освіти, у той час, як учителі більш стримані – лише 41% заявили про повну довіру до зовнішнього оцінювання.
6. Серед батьків 45% знають про інституційний аудит. Загалом, попри не дуже високу обізнаність про Державну службу якості освіти, батьки все ж схильні довіряти оцінці якості освітньої діяльності школи з боку Служби якості, ніж самооцінюванню школи. Що може свідчити про не дуже високий рівень партнерської комунікації між школами та батьками і невисоку залученість батьків до життя школи (у тому числі до процесу самооцінювання).

Рекомендації

1. Академічна доброчесність як один із компонентів забезпечення якісної освіти потребує уваги з боку органів державної влади у сфері освіти (комунікація шкідливості плагіату), так і директорів шкіл у розбудові політики якості у закладі (робота з учителями, постійна комунікація цих питань з учнями та робота з батьками – про цінність самостійної роботи дитини і її індивідуального прогресу в навчанні).
2. Питання психологічної безпеки, налагодження ефективної співпраці між вчителями та учнями – ті базові аспекти роботи школи, до яких має бути прикута увага керівника закладу у розбудові політики якості.
3. Необхідне навчання керівників шкіл, зокрема, у питаннях забезпечення якості, стратегічного планування, управління закладом в умовах фінансової автономії тощо.
4. Освітняни потребують більше інформації про інституційний аудит. Як він відбувається у школі, що вивчається, чи потрібно готуватись до аудиту, що конкретно очікувати вчителям під час аудиту у школі.
5. Державній службі якості освіти варто присвятити більше уваги відбору та навчанню експертів, адже їх доброчесність, кваліфікованість, незаангажованість – це ключ до підвищення довіри освітян до інституційного аудиту.

